

Кульбач М.О., студентка групи 101м-21-1

Науковий керівник: Клімкіна І.І., к.б.н., доцент кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ *CHLORELLA VULGARIS* ТА СИНЬО-ЗЕЛЕНИХ ВОДОРОСТЕЙ ПРИ КУЛЬТИВУВАННІ В ЛАБОРАТОРНИХ УМОВАХ

Багато забруднювачів, таких як пестициди, нафта, важкі метали, а також радіоактивні елементи можуть потрапити до водного середовища у результаті діяльності промисловості, сільського господарства та побуту. Важкі метали, як важлива група з цих хімічних речовин, можуть включатися до всіх екосистем. Водні екосистеми, що порушені надходженням забруднювачів, мають як наслідок зменшення біологічного різноманіття, підвищення біоаккумуляції та наявності токсикантів у харчових ланцюгах, розвиток ціанобактерій, що викликають «цвітіння» води [1].

Мікрододорість *Chlorella vulgaris* може використовуватися для очищення як стічних, так і поверхневих вод від токсичних речовин. Тому був поставлений експеримент з визначення конкурентоспроможності *Chlorella vulgaris* та ціанобактерій. Для цього були взяті у однакових кількостях клітини *Ch. vulgaris* ($4,75 \cdot 10^6$ кл/мл), що попередньо культивувалася на поживному середовищі №3 ($MgSO_4 \cdot 7H_2O$ – 7,5 г/л, KH_2PO_4 – 15 г/л, $CO(NH_2)_2$ – 3 г/л) протягом 8 днів та ціанобактерії, які були відібрані з р. Дніпро. Експеримент проводився протягом 7 днів (рисунок 1).

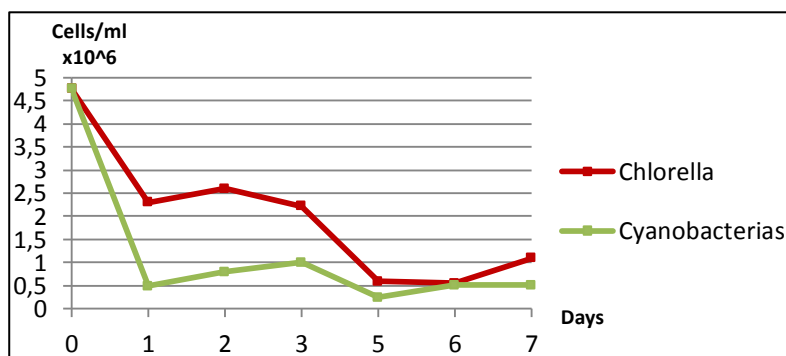

Рисунок 1 – Криві зростання *Chlorella vulgaris* та ціанобактерій в експериментальних умовах на середовищі № 3

Як видно з вищенаведеного рисунка, кількість клітин обох водоростей хоча й стрімко знижувалася, проте *Ch. vulgaris* показала більш високу здатність до виживання.

Для визначення адаптивних можливостей хлорели та ціанобактерій вивчали вміст мікроелементів, зокрема біогенних, а також важких металів та інших токсичних речовин, в біомасі обох водоростей.

У Фрайберзькій гірничій академії за допомогою ICP-MS аналізу був визначений вміст металів та інших хімічних елементів у біомасі хлорели та ціанобактерій. Для цього аналізу були взяті зразки сухої біомаси хлорели та ціанобактерій. Перед ICP-MS аналізом зразки біомаси були розчинені aque-regio (H_2O – 0,2 мл, 65% HNO_3 – 1,9 мл, HF – 0,6 мл) і піддані впливу температури $200^{\circ}C$ та тиску (метод Microwave digestion). Далі після розведення та додавання розчину Internal standard зразки були готові до ICP-MS аналізу.

Результати ICP-MS аналізу показали наявність у біомасі водоростей різноманітних металів (рисунок 2).

Як видно з рисунку 2а, клітини ціанобактерій у більшій мірі акумулювали важкі метали та інші токсичні елементи (зокрема миш'як), що дає підстави стверджувати про більшу чутливість і відповідно уразливість до негативного впливу важких металів у порівнянні з

мікродоростями хлорели. При цьому, хлорела виявилася більш конкурентною стосовно накопичення біогенних елементів (рис. 2б).

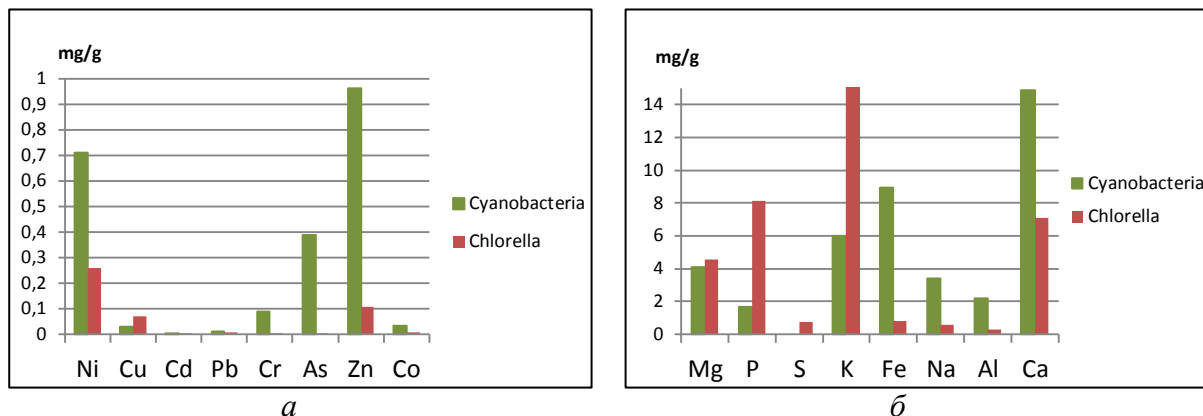

Рисунок 2 – Вміст важких металів (а) та макроелементів (б) у біомасі водоростей

Цікавими виявилися результати ICP-MS аналізу стосовно накопичення біомасою ціанобактерій та хлорели мікроелементів, які відносяться до групи рідкоземельних (рис. 3).

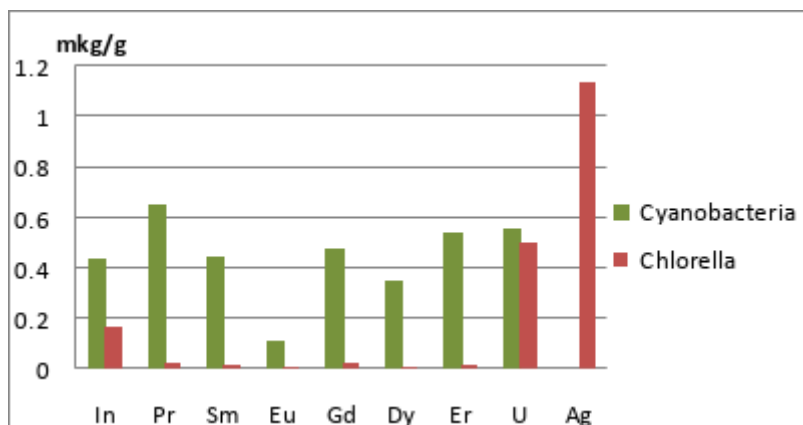

Рисунок 3 – Вміст мікроелементів у біомасі ціанобактерій та хлорели

Оскільки ціанобактерії росли у природних умовах, а хлорела – у культуральному середовищі, тому вміст всіх представлених мікроелементів у біомасі ціанобактерій звісно буде вищий.

Опираючись на результати аналізу можна стверджувати, що і *Ch. vulgaris*, і ціанобактерії показали високі адаптативні властивості щодо вмісту різних груп металів у воді. Це свідчить про їх спроможність жити в умовах з високим вмістом токсичних речовин, а також конкурувати між собою за ресурсну базу.

Acknowledgement. The authors express appreciation to German Academic Exchange Service (DAAD, Deutscher Akademischer Austauschdienst) for the opportunity to conduct the above presented research within the framework of the project «EcoMining: Development of Integrated PhD Program for Sustainable Mining & Environmental Activities» and TU Bergakademie Freiberg. We personally thank to Prof. Dr. Hermann Heilmeyer and Prof. Oliver Wiche for their professional supervising and support in this research work.

Перелік посилань

1. Afkar, E. Toxicological Response of the Green Alga *Chlorella vulgaris* to Some Heavy Metals / E. Afkar, H. Ababna, A.A. Fathi // American Journal of Environmental Sciences. – 2010. – 6 (3). – 230-237.